

Núm. de Causa: 6000210/2016
Núm. de Rotlle: TSJP-0000003/2018

SENTÈNCIA 14-2018

PARTS:

Recorrent: MINISTERI FISCAL

Recorreguts: Sr. J.R.B
Sra. M.C.B.G.
Advocat: Sra. V.D.M.

Recorregut: Sra. M.M.C.M.
Advocat: Sr. A.D.A.

COMPOSICIÓ DEL TRIBUNAL:

President: M. I. Sr. Yves PICOD
Magistrats: M. I. Sra. Marie CONTE
M. I. Sra. Fátima RAMÍREZ SOUTO

Andorra la Vella, dinou de març del dos mil divuit.

En el recurs d'apel·lació interposat contra la sentència de data 24 de novembre del 2017 dictada pel Tribunal de Corts en la causa de referència, seguida pels delictes major de frustració de procediments executius de cobrament i menor d'obstaculització d'execució de resolucions judicials per impagament reiterat de pensions alimentàries, els components de la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia expressats al marge s'han constituït per a la vista i decisió. És ponent el **M. I. Sr. Yves PICOD**.

ANTECEDENTS DE FET

I.- RESULTANT: que el Tribunal de Corts dictà sentència el dia 24 de novembre del 2017 amb la següent part dispositiva:

“DECIDIM:

ABSOLDRE a J.R.B dels delictes major de frustració de procediments executius de cobrament i menor d'obstaculització d'execució de resolucions judicials per impagament reiterat de pensions alimentàries i ABSOLDRE a M.C.B.G. del delictes major de frustració de procediments executius de cobrament, pels quals venien acusats.

Es declaren d'ofici les despeses processals causades."

II.- RESULTANT: que el precedent fallo es recolza en els següents fets que declara provats en el seu primer Resultant: "SON FETS PROVATS.- En el marc de l'expedient civil núm. B-1408-3/2009 (actual 3001408/2009) es dictà sentència en data 13 de gener de 2010 homologant el conveni de mesures paterno-filials signat el dia 7 d'octubre de 2009 entre M.M.C.M. i el processat J.R.B, nascut el dia 00 d'octubre de 1965, de nacionalitat espanyola i amb antecedents penals no computables, on s'establí la quantitat mensual de 300 euros en concepte de pensió alimentària per cadascun dels tres fills en comú.

Ja el mateix any 2010, l'acusat deixà de pagar les mensualitats corresponents als mesos de juliol, agost i setembre que motivà que la querellant, Sra. M.M.C.M. formulés demanda d'execució per davant de la Batllia civil reclamant els imports adeutats així com la meitat de les despeses extraordinàries no abonades. En el mateix expedient civil s'han format nombroses demandes d'execució de la sentència referenciada atès l'impagament reiterat de les pensions de la part de l'acusat. Les pensions adeudades segons la relació aportada per la mateixa perjudicada, descomptades les quantitats entregades a compte, fent un total de 36.375,37 euros fins al mes de maig del 2016.

J.R.B sol·licità (a l'any 2011) via judicial una modificació de l'import de la pensió atès les seves dificultats econòmiques, que fou desestimada.

J.R.B, que treballava a l'època dels fets per compte i ordre del seu pare, Sr. J.R.M., (avui difunt) a l'empresa propietat d'aquest darrer "Y" disposava de 50 participacions socials de la mateixa que va vendre, segons escriptura pública de data 28 de febrer del 2011, al seu pare i a la seva mare, també processada, Sra. M.C.B.G., nascuda el 00 de juliol de 1944, de nacionalitat espanyola i sense antecedents penals.

No consta acreditat que l'acusat rebés cap compensació econòmica per la venda.

L'empresa, que ja tenia dificultats per la davallada dels clients mes importants, entrà en crisi i tancà portes el passat mes de desembre de 2016, havent-hi varis procediments en curs oberts a la Batllia.

En l'actualitat J.R.B no treballa i conviu amb la seva mare malalta a la que cuida."

III.- RESULTANT: que contra la dita sentència el Ministeri Fiscal ha formulat recurs d'apel·lació, tot sol·licitant la revocació de la mateixa en el sentit de que es condemni a:

- J.R.B com autor responsable dels delictes major de frustració de procediments executius de cobrament i menor d'obstaculització d'execució de resolucions judicials per impagament reiterat de pensions alimentàries, tipificats i penats respectivament als articles 220 i 427.2 del Codi Penal, a la pena de 20 mesos de presó condicional, amb un termini de suspensió de la pena de 4 anys qualificada a l'abonament regular de les pensions alimentàries durant un termini de 4 anys; i

- M.C.B.G. com autora del delicte major de frustració de procediments executius de cobrament, tipificat i penat al precitat article 220 del Codi penal, a la pena de 14 mesos de presó condicional, amb un termini de suspensió de la pena de 4 anys.

Tanmateix sol·licita que ambdós processats siguin condemnats al pagament de les sumes que quedin acreditades per l'actora civil en concepte de responsabilitat civil *ex delicto*, així com al pagament de les despeses processals causades.

Basa el seu recurs fonamentalment en les següents al·legacions:

- no s'ha demostrat la impossibilitat del processat J.R.B de fer front a dit pagament ni tampoc la situació desfavorable de l'empresa on treballava i de la qual disposava fins el 2011 de participacions socials. A més, existeix una coincidència temporal entre la primera demanda d'execució de sentència formulada per l'acusació particular i la venda de les participacions de la societat als seus pares;

- la Sra. M.C.B.G. sabia que el seu fill havia de pagar una pensió per aliments i que aquest deia que no tenia diners, coneixent que el procediment executiu civil es dirigiria ineluctablement contra les participacions que tenia el fill en la societat familiar; la processada no pot pretendre que no sabia el què firmava ja que la signatura de la compravenda de les participacions s'efectuà en escriptura pública davant notari.

IV.- RESULTANT: que la representació lletrada de la Sra. M.M.C.M., acusació particular en el present procediment, s'adhereix a totes les manifestacions efectuades pel Ministeri Públic en el seu recurs i sol·licita que es doni lloc a la seva estimació, tot condemnant els processats a pagar a la seva representada les sumes reclamades en l'escrit de qualificació provisional, incrementades de la totalitat de pensions impagades que s'acreditin en període d'execució, amb els interessos legals corresponents i les costes processals.

V.- RESULTANT: que la representació lletrada dels processats J.R.B i M.C.B.G. s'oposa al recurs formulat pel Ministeri Fiscal, fonamentalment, en base a la següent argumentació:

- el Sr. J.R.B s'ha trobat amb la impossibilitat de complir amb la seva obligació de pagament de pensions per manca de capacitat econòmica, no perquè no volgués pagar;

- el valor de les participacions en el moment de la transmissió era nul i avui J.R.B ha recuperat la titularitat en ser hereu del seu difunt pare;

- de la prova practicada consta que la Sra. M.C.B.G. no va descobrir que el seu fill no pagava la pensió fins que se la cità a declarar a la Batllia per a la instrucció del present cas; tampoc era conscient de la mala situació econòmica de l'empresa, malgrat figurar com a accionista.

Per tot, demana la desestimació del recurs i, consegüentment, la confirmació de la sentència d'instància.

FONAMENTS DE DRET

I.- CONSIDERANT: que el Sr. J.R.B i la Sra. M.C.B.G. han estat absolts pel delictes major de frustració de procediments executius de cobrament previst a l'article 220 del Codi Penal i, a més, el Sr. J.R.B del delictes tipificat a l'article 427.2 del mateix codi, menor d'obstaculització d'execució de resolucions judicials per l'impagament reiterat de pensions. És aquesta absolució que discuteix el Ministeri Fiscal.

II.- CONSIDERANT: que el delictes de frustració de procediments executius de cobrament es troba regulat dins del Títol XI del Codi Penal dedicat als "Delictes contra el Patrimoni" a l'article 220, inclòs al capítol cinquè, en el seu apartat a) que castiga al deutor que conscient de les obligacions de pagament que tingui, qualsevol que en sigui l'origen, amagui els seus bens o realitzi actes de disposició patrimonial o generadors de crèdits preferents, a fi de frustrar en tot o en part l'eficàcia de qualsevol embargament o procediment d'execució judicial, extrajudicial o administratiu, iniciat o de previsible iniciació.

Aquest delictes suposa un element objectiu concretat per un acte d'ocultació dels bens propis o per un acte de disposició per part del deutor. Implica també un element subjectiu que consisteix en la voluntat del deutor de sostreure els bens al compliment del deute o com ho precisa el tipus penal "*frustrar en tot o en part l'eficàcia de qualsevol embargament o procediment d'execució judicial, extrajudicial o administratiu*".

És cert que J.R.B era titular de 50 participacions socials de la societat "Y" que equivalien al 50% del capital social, i quin valor nominal era de 300,5061 euros cadascuna, adquirides al 1994 i que va vendre (segons escriptura notarial de data 18 de febrer del 2011) al seu pare Sr. J.R.M. i a la seva mare, Sra. M.C.B.G., pel preu de 15.025,31 euros, però sense haver rebut ninguna contrapartida. És cert que aquestes accions canviaren de mans l'any 2011, sent però ja aleshores el seu valor nul ja que l'empresa "Y", de la que depenien econòmicament tota la família R. —pare, mare i fill— travessava una difícil situació econòmica derivada de la crisi.

Aquesta situació ha estat confirmada per la declaració del comptable de l'empresa Sr. R.M.B. de "C", comptable extern d'ençà l'any 2004 fins al 2012 que va morir el Sr. J.R.M., pare i únic amb el que tenia contacte, no sent mai a les reunions ni el fill ni la dona segons ha declarat i que ha

confirmat que l'empresa, que anava bé al principi, va començar a davallar amb la crisi, baixant la facturació pràcticament a la meitat per la pèrdua dels dos principals clients. Precisa que els locals eren de lloguer i no es cobraven mai dividends. Estava l'empresa des d'aleshores i més o menys permanentment en uns 60.000 euros en negatiu.

És en aquest context que es va realitzar la transmissió de les participacions socials, les quals tenien concretament un valor quasi nul, el que suposa en conseqüència una absència de perjudici pel part dels creditors.

Es pot observar que el Sr. J.R.M. va morir sobtadament el dia 00 d'agost del 2012 i que a la declaració d'hereus "ab intestat" de data 9 de desembre del 2013 apareix com a únic hereu el Sr. J.R.B, sent la seva mare usufructuària, el que significa concretament que les dites accions van tornar a ser de la seva titularitat.

Malgrat la coincidència temporal entre la primera demanda d'execució de sentència formulada per l'acusació particular i la venda de les participacions de la societat als seus pares, subratllada pel Ministeri Fiscal, existeix un dubte raonable en la voluntat del fill i de la mare de provocar un estat d'insolvència per frustrar el pagament de les pensions.

III.- CONSIDERANT: que el delicte menor d'obstaculització d'execució judicial relativa al pagament de pensions d'aliments, de l'article 427.2 del Codi Penal, precepte que castiga l'impagament reiterat de les pensions alimentàries establertes judicialment, és un delicte d'omissió i dolós. En conseqüència, exigeix la concurrència de l'element subjectiu del coneixement de l'obligació de pagament de les pensions i sobretot la voluntat de no pagar-les.

Com ho afirma pertinaçment el Tribunal de Corts, no es pot estimar que qualsevol impagament de pensions és punible. Ha d'esser reiterat i imputable a una voluntat maliciosa (és a dir, la mala fe) de la persona obligada al pagament de les pensions.

En el cas d'autoes, ha quedat acreditat que el deutor va passar d'una situació econòmica confortable a un nivell molt desfavorable, derivat de les dificultats econòmiques que travessava l'empresa del seu pare, de la qual n'era totalment dependent. També queda establert que va sol·licitar un canvi de les condicions i de l'import de les pensions fixades, sense èxit.

Si el Ministeri Públic ha provat l'impagament reiterat de la pensió i sospita de la mala fe del deutor, la defensa ha acreditat la impossibilitat de l'acusat de complir amb l'obligació per manca de capacitat econòmica. O al menys, l'argumentació de la defensa fa dubtar de la mala fe del Sr. J.R.B, la qual condiciona la seva punibilitat, tractant-se d'un delicte dolós i no d'una infracció material.

IV.- CONSIDERANT: que procedeix doncs aprovar la decisió d'absolució dels dos acusats pel Ministeri Fiscal pels delictes esmentats, atès que sempre el dubte aprofita als acusats.

Per altra part, en absència de responsabilitat penal, no procedeix efectuar cap pronunciament en matèria de responsabilitat civil, devent aquesta de resoldre's per davant de la jurisdicció civil.

Vistes la Constitució, El Codi Penal, el Codi de Procediment Penal, la jurisprudència d'aplicació, i altres fonts del Dret del Principat d'Andorra,

DECISIÓ

La Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia d'Andorra, en nom del poble andorrà, decideix:

- 1.-** Desestimar el recurs interposat pel Ministeri Fiscal.
- 2.-** Confirmar íntegrament la sentència dictada pel Tribunal de Corts en data 24 de novembre del 2017 en la causa de referència.
- 3.-** Declarar d'ofici les despeses processals causades pel present recurs.

Aquesta sentència és ferma i executiva.

Manem que, una vegada notificada la present sentència a totes les parts, es retorni la causa al Tribunal de Corts, amb certificació de la present sentència, per al seu compliment i execució.

Així, per aquesta nostra sentència, definitivament jutjant, ho manem i signem.